

Қазақстан банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2024 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы

Негізгі тенденциялар

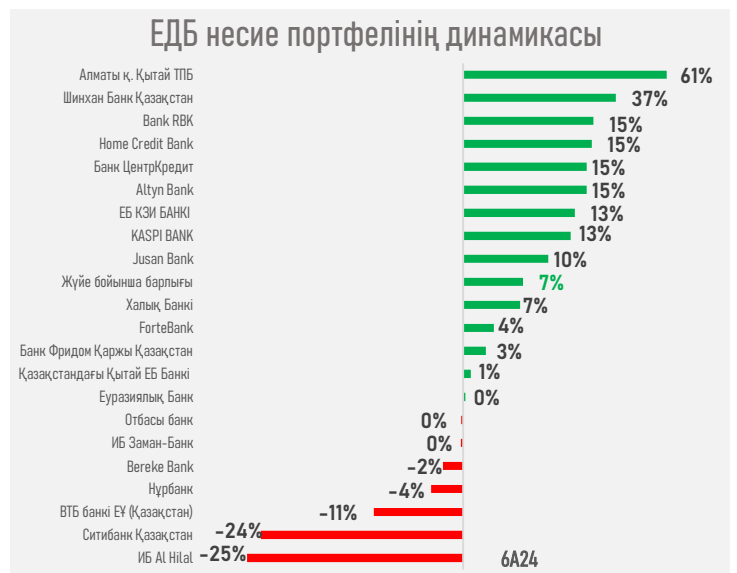
- Ағымдағы жылдың қаңтар-маусым айларында ЕДБ экономика субъектілеріне 16,4 трлн сомаға жаңа кредиттер берді, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 3,2 трлн немесе 25%-ға жоғары (Т13,1 трлн).
- Бұл екі таңбалы өсімді бөлшек қарыздар (+28,8%) және корпоративтік (+19,8%) көрсетті. Бұл ретте, берудегі үлестер тең бөлінді: 16,4 трлн теңгенің 50%-ы кәсіпкерлік субъектілеріне, қалған жартысы халыққа берілді.
- Елдегі экономикалық белсенділіктің өсуінің баяулауы жағдайындағы жағдай:
 - а) қарыз ресурстарына тұтынушылық сұранысты халықтың өсіп келе жатқан жалақысы (+12,1%), жаңа клиенттердің одан әрі ағыны (6 А24 үшін+178 мың), маркетингтік акциялар өткізу арқылы банктер арасындағы бәсекелестіктің күшеюі және бөліп-бөліп төлеудің кең таралуы ынталандыруы мүмкін;
 - в) инвестициялық – кәсіпорындардың қаржы-шаруашылық қызметін жақсарту (өндірілген өнімнің, орындалған жұмыстардың және көрсетілген қызметтердің көлемі 7,5%-ға, кірістер – 3,0%-ға 3А24-ке өсті), қарыздар бойынша баға және баға емес жағдайларды жеңілдету, кредиттеудің төмен енуі (ҚРҰБ-ның экономиканың нақты секторы кәсіпорындарының сауалнамасына сәйкес, кәсіпорындардың 55%-бан банктер алдында қарыз жоқ), бизнесті кредиттеуді ынталандыру жөніндегі реттеу шаралары, сондай-ақ елде тіркелген заңды тұлғалар санын ұлғайту (6А24 үшін +6,7 мың).

- Базалық мөлшерлеменің сақтықпен төмендеуі аясында бизнес несиелері бойынша баға шарттары біртіндеп жақсарды, бірақ негізінен орташа (-130 б.п.) және ірі бизнес (-180 б.п.) мөлшерлемелерін төмендету есебінен. Экономиканың нақты секторындағы кәсіпорындардың сауалнамасына сәйкес, бизнес сонымен қатар бағалық емес жағдайлардың (несие мөлшері мен мерзімдері, қаржылық жағдай мен қамтамасыз ету талаптары) біршама жақсарғанын атап өтеді.
- Бөлшек сегментте пайызсыз бөліп төлеу бойынша маркетингтік акцияларды өткізуге байланысты орташа өлшенген мөлшерлемелердің жоғары құбылмалылығы байқалады.
- Соған қарамастан, жүйедегі мөлшерлемелердің жалпы төмендеуі аясында активтердің кірістілігі мен қорландыру құны 2022 жылдан бері байқалған өсуді тоқтатты және екінші жартыжылдықта төмендеуі мүмкін (төменде қараңыз).
- Қарыз портфельдің несиелік сапасы жоғары болып қалады: NPL несиелік портфельінің 3,1% құрайды.
- Міндеттемелердің өсуінің драйвері клиенттердің салымдары (өсімнің 73%) болды, олар тартымды жоғары мөлшерлемелер, салықтық аударымдар мен пайыздарды капиталдандыру аясында өсті.
- Бұл бизнестің жалпы өсуі, тұрақты портфельдің сапасы және пайыздық маржа (6,4%) сектордың кірісінің өсуіне ықпал етті (+9,9%), бұл өз кезегінде капиталдандыру деңгейіне (+9,2%) пайдалы әсер етті.

* Кәсіпкерлік қызметке ЖК несиелерін қоса алғанда

Банктердің экономикаға несиелері **

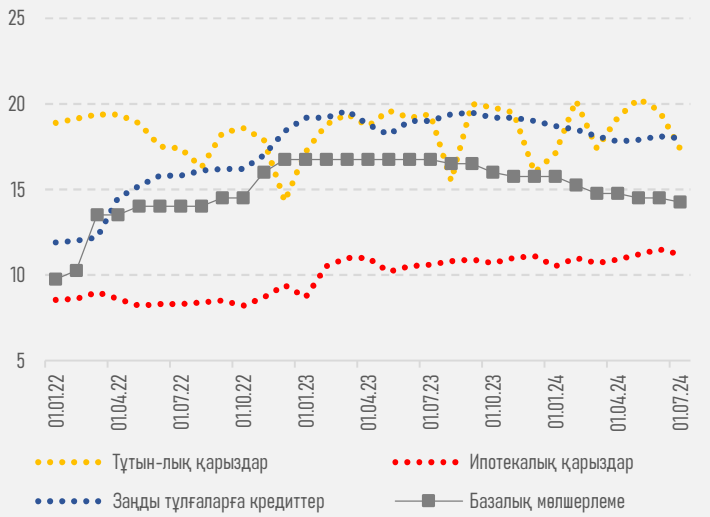

** Деректер көзі: ҚРҰБ

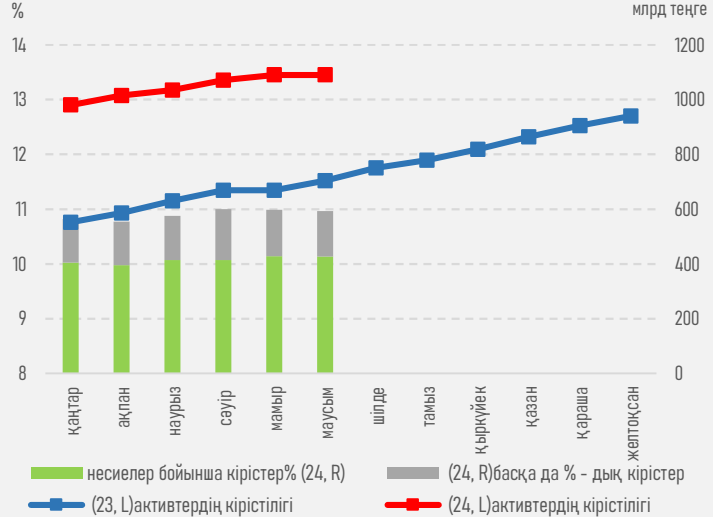
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

Банктердің экономикаға несиелері **

ЖТ, ЗТ қарыздары бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

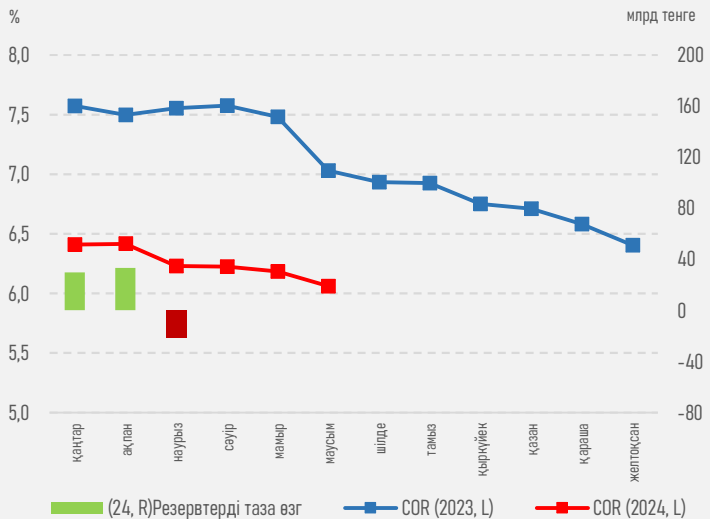
Активтердің кірістілігі (пайыздық кірістер/кіріс әкелетін активтер)

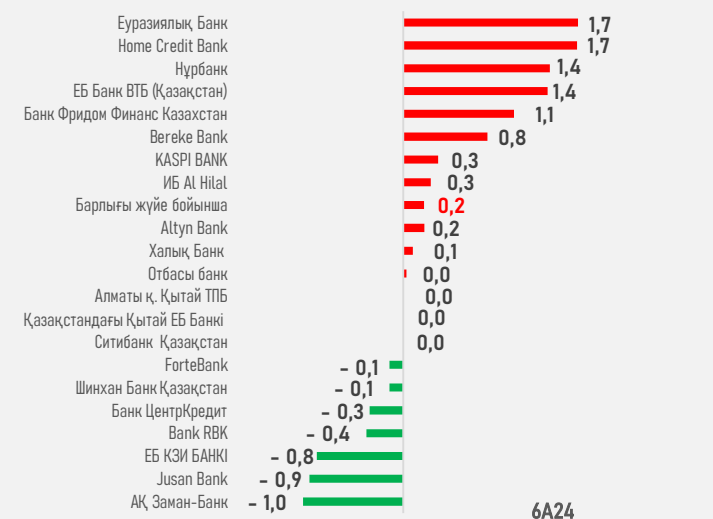
Жұмыс істемейтін қарыздар*

Несиелік тәуекелдің құны

(CoR: қалыптастырылған провизиялар/орташа несие портфелі)

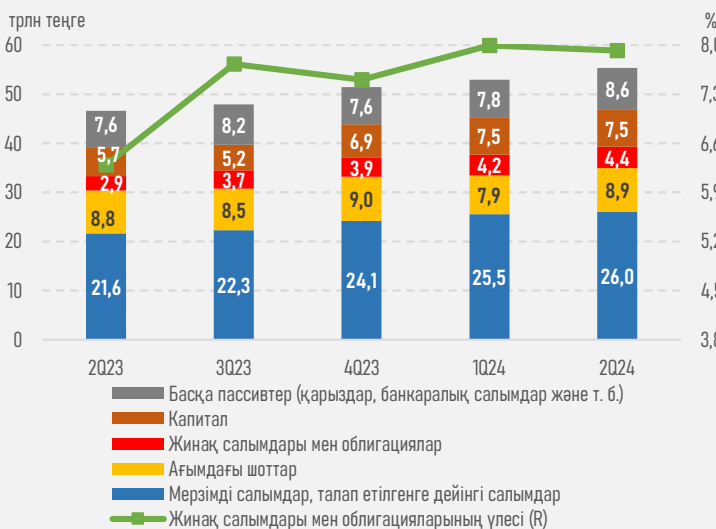

NPL 90+ өзгерту, б. б.

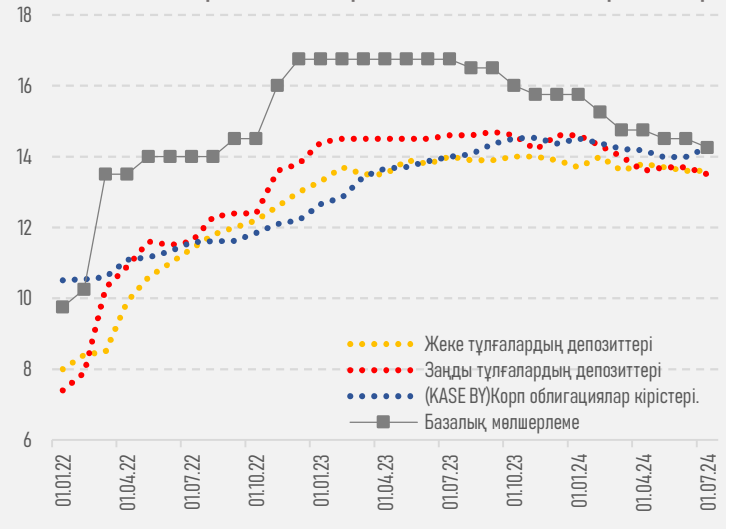

Банк жүйесінің міндеттемелері*

Пассив динамикасы

ЖТ, ЗТ депозиттері бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

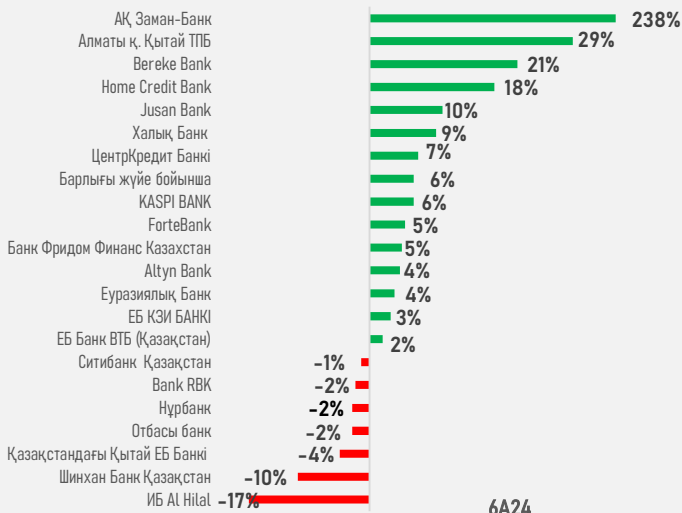

** Деректер көзі: ҚРҰБ

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

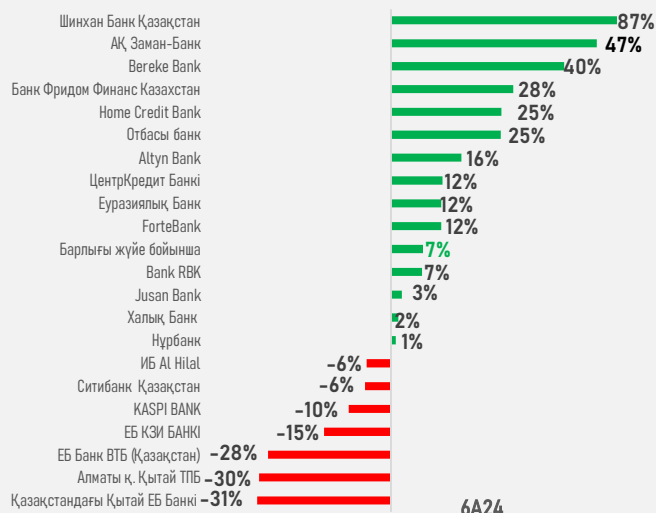
Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері*

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

6A24

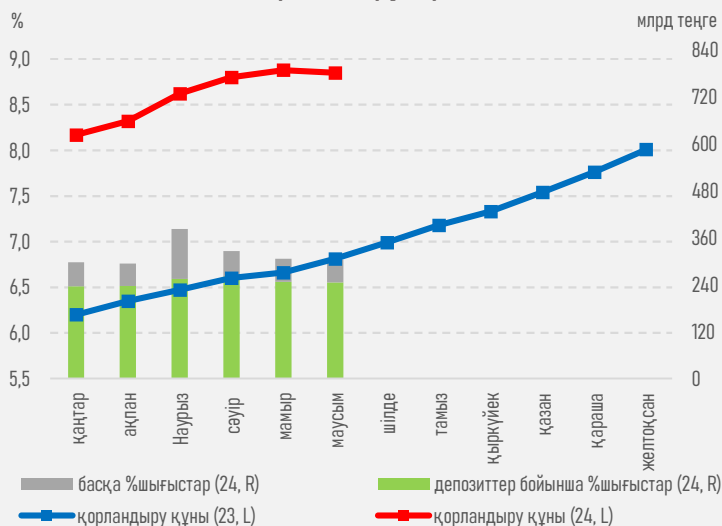
Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

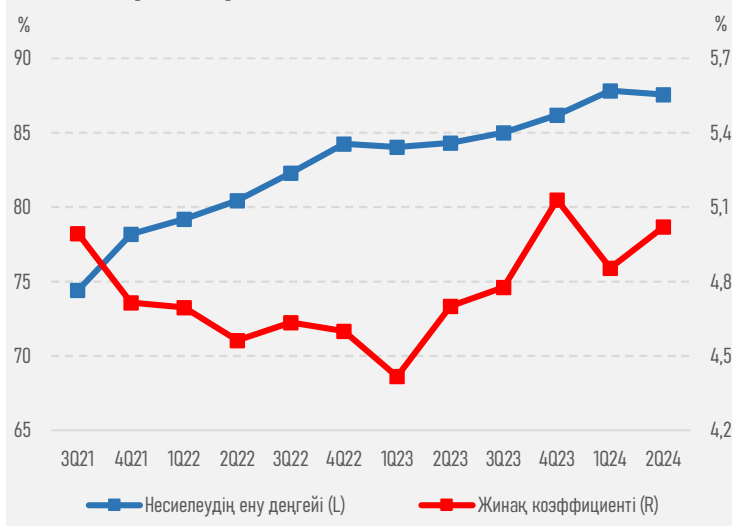
6A24

Қорландыру құны және жинақ коэффициенті*

Қорландыру құны¹

Несиелеудің ену деңгейі² және жинақ коэффициенті³

¹ Қорландыру құны-сыйақы төлеуге байланысты пайыздық шығыстар / міндеттемелер.

² Кредит берудің ену деңгейі — қарыз алушылардың бірегей санының жұмыспен қамтылған халық санына арақатынасы.

³ Жинақ коэффициенті — үй шаруашылықтары салымдарының халықтың жалпы табысына қатынасы.

* Деректер көзі: ҚРҰБ, СЖРА ҰСБ, БКБ

Резюме

Қазақстандықтардың жалақысының өсуі және кәсіпорындардың қаржы-шаруашылық қызметінің жақсаруы экономика субъектілерінің қарыз ресурстарына сапалы сұраныс көрсету мүмкіндіктеріне оң әсерін тигізді, ал банктердегі өтімділік пен капиталдың елеулі қоры — осы сұранысты қанағаттандырып, кредиттеудің жоғары қарқынын арттыру.

Айта кетейік, жаңа заемдар берудің екі таңбалы өсімі аясында өткен жылдың сәйкес кезеңмен салыстырғанда бизнеске (+4,5%) және халыққа (+9,9%) кредиттер портфелінің жылдам өсуі байқалады (тиісінше 4,0% және 9,1%-ға өсу).

Осылайша, бірінші жартыжылдықта банктік несиелеу іскерлік белсенділікті қолдады және тау-кен секторы мен саудасының баяулауына байланысты ЖІӨ өсу қарқынының (6A23 үшін 5,3%-дан 3,3%-ға дейін) айтарлықтай төмендеуі жағдайында экономикадағы тұтынушылық және инвестициялық сұранысты арттыруға көмектесті.

Несие портфелінің сапасы, азық-түлік шығындары, тәуекел құны және пайыздық маржа тұрақты болып, сектордың қаржылық нәтижесі мен капитализациясына оң әсер етті. ЕДБ қызметінің көрсеткіштеріндегі мұндай үрдістер халықаралық рейтингтік агенттіктердің бағалауында көрініс тапты (жыл басынан бері алты ЕДБ-нің болжамдары жақсарды және екеуінің рейтингтері көтерілді), сондай-ақ жергілікті биржаларда банк секторы өкілдерінің акцияларына сұранысты ынталандырды.

Сонымен қатар, елдегі макроэкономикалық жағдайлар (ТБИ, бюджеттік тұрақтылық, монетарлық, реттеуші және салық саясаты) бір жағынан қарызға сұраныс көлемінде және оның сапасында, екінші жағынан, екінші жартыжылдықта ЕДБ-нің қол жетімділігі, қарыз беру шарттары мен тәуекел-тәбетінде айқындалушы рөл атқаратын болады, бұл одан әрі маңыздылығын көрсетеді несиелендірудің тұрақты өсуі үшін оларды жақсарту.